

Ympäristöluvan mukainen toiminta kiinteistöllä 834-403-3-309

YMPAR 11.09.2024 § 72

191/11.01.00.01/2021

Liinaharja Oy:llä on kiinteistöllä 834-403-3-309 eläinsuoja, Vekkilän museotila. Eläimet ovat pääsääntöisesti geenivaraohjelmaan kuuluvia suomalaisia maatiaisrotuja.

Toimintaa koskeva ympäristölupa

Liinaharja Oy:n eläinsuojan toimintaa koskee Tammelan ympäristölautakunnan 25.9.2002 § 102 myöntämä ympäristölupa. Päätökseen sisältyvät lupamääräykset 1–13. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 15.9.2003 numero 03/0239/2 muuttanut lupamääräyksiä 1, 10, 11, 12 ja 13. Korkein hallinto-oikeus on 27.4.2005 antamallaan päätöksellään taltionumero 983 muuttanut lupamääräystä 12. Lupapäätös on saanut lainvoiman 27.04.2005. Ympäristölupa on voimassa toistaiseksi.

Ilmoitus haitan jatkumisesta

Haitankärsijä on tehnyt ilmoituksen 13.6.2024 (täydennetty 19.6.2024) siitä, että Liinaharja Oy:n toiminta on rikkonut luvan ehtoja ja aiheuttanut haittoja naapureille mm. seuraavasti:

Lupamääräys nro 1: Tilalla on ollut kevään ja kesän aikana jatkuvasti ainakin 18–30 lammasta, eli luvan sallima eläinmäärä on ylitetty.

Lupamääräys nro 5: Lantaa ei ole kerätty ulkoalueilta kertaakaan laiduntamisen aikana tai jälkeen.

Lupamääräys nro 7: Hajuhaittaa on esiintynyt vaihtelevasti kevään ajan. Kärpäsiä esiintyy jälleen suuria määriä naapurustossa. Epäily lannan varastoinnin ja kompostoinnin asetuksenmukaisuudesta.

Lupamääräys nro 11: Tilapäislaitumien aidat ovat kiinni Vekkiläntien pientareissa sekä kevyenliikenteen väylässä.

Lupamääräys nro 13: Lampaista on laiduntanut yhtäaikaan 18–30 tilan ulkoalueella jatkuvasti heinän kasvun alettua.

Muu rikkomus: Laiduntamisen aikaista sääsuojaa on käytetty koko talvi eläinsuojana, ja tilasta Vekkiläntien puolelle johtavaa ovea on pidetty jatkuvasti auki. Tämä lisää haju- ja kärpäshaittaa.

Haitankärsijä pohtii, olisiko viranomaisen aika vaatia ympäristöluvan perumista.

Asian käsittely

Ilmoituksesta on pyydetty vastine toiminnanharjoittajalta, mikä on saapunut 29.7.2024 ja täydennetty 4.8.2024. Vastineessa on mm. seuraavaa:

Lupamääräys 1: Vuoden 2002 luvan mukainen eläinyksikkömäärä ei ole tilalla ylittynyt huhtikuun 2024 jälkeen, kun Vaasan hallinto-oikeus kumosi uuden ympäristöluvan. Eläinmäärää valvotaan reaaliajassa lammasrekisterissä.

Lupamääräys 5: Tilan ulkoalueilta, pois lukien pelto- ja maisemalaitumet, myös lampaiden lantapapanat on kerätty pois välittömästi. Vastineen liitteenä on kartta, mihin on merkitty peltorekisterissä olevat pellot, maisemanhoitosopimusalueet vuoteen 2028 asti sekä perinnepiha-alue (tilapäislaidun).

Lupamääräys 7: Pihattojen toimintaidea on juurikin kompostoitava kuivikepohja, joten lampaiden jätöksiä sieltä ei poisteta. Vuoden 2002 ympäristöluvan ehdossa lannankeruusta on tarkoitettu hevosten lantaa (erityisesti tuolloin huolettivat ratsujen jätökset kevyen liikenteen väylillä). Lampaiden talvitarha eli nyt uudelleen käyttökieltoon mennyt jaloittelutarha on tyhjennetty lannasta ja talvisen säilörehun jäämistä sitä mukaa kun se sulii keväällä. Lantala on hoidettu ja hoidetaan nitraattiasetuksen ja luomuohjeiden mukaisesti. Fosforitasetta, lannan varastointia ja levitystä valvovat luomutilalla Ely-keskus ja Ruokavirasto jokavuotisin tarkastuskäynnein lohkokirjanpitovalvonnan ohella.

Lupamääräys 11: Tilan ympäristölupamääräykset eivät koske Tammelan kunnan omistamia ja Elyn valvomia maisemanhoitoalueita. Ne eivät myöskään ole tilapäislaitumia, vaan viisivuotissopimuksella hoidettavia ja kunnan teknisen osaston erityisestä pyynnöstä aidattu siten, että lampaat putsaavat ojanpohjilta pajupuskat.

Kumpikaan haitankärsijän ilmoituksessa esiintyvä alue ole enää sen enempiä piha-alueita kuin tilapäislaidunkaan. Vekkiläntien viereinen alue on ollut jo 12 vuotta peltorekisterissä, jolloin sitä laidunnetaan hyvän viljelytavan mukaisesti. Kirjurintien viereinen alue taas on jo toista kautta maisemanhoitosopimusalueena (monimuotoisuuden hoito) ja sillä on lohkotunnus, sekään ei siis enää ole piha-alueita.

Lupamääräys 13: Ympäristölupaa myönnettäessä 2002, pieni eläinkatras laidunsi tilan alueen niittymäisiä kohtia, jotka myöhemmin on arvioitu ja inventoitu Helmi-hankkeessakin, ja niihin on haettu maisemanhoitoaluesopimukset. Silloinen perustelu oli meluhaitta, jonka mittautin Motivalla jo 2000-luvun alkupuolella eikä sitä todettu.

Seudullisessa ympäristönsuojelussa on päätösehdotusta laadittaessa otettu huomioon edellä mainittujen asioiden lisäksi viranhaltijoiden tekemät havainnot ja selvitykset. Päätösehdotusta perustellaan seuraavasti:

Lupamääräys 1: Tarkastuksella 24.5.2024 on todettu, että tilalla on 25 uuhta karitsoineen sekä 6 kanaa ja kukko. Eläinyksikköinä nämä ovat yhteensä 15,52. Tämä ei ylitä voimassa olevan ympäristöluvan mukaista enimmäiseläinmäärää 23,5.

Ympäristöministeriö on antanut 19.6.2001 ehdotuksen eläinyksikkökertoimista, joita käytetään ympäristölupamenettelyn yhteydessä. Kertoimien laadinnassa on käytetty perusteena eläimen lannan fosforipitoisuutta. Tuolloin on uuhi karitsoineen tuottanut fosforia 2,5 kg/v ja saanut eläinyksikkökertoimen 1. Ympäristönsuojelulain uudistuksen yhteydessä vuonna 2014 myös eläinyksikköjen laskuohjeet päivittyivät. Perusteena olivat lantamääriin ja lannankoostumukseen liittyvät uusimmat tutkimustulokset. Näin ollen 1.1.2015 alkaen lampaan (uuhi karitsoineen tai pässi) eläinyksikkökerroin on ollut 0,6. Lain tarkoittamat ympäristöhaittaa aiheuttavat eläinten pitoa koskevat arvioinnit perustuvat suurelta osaltaan eläimien tuottaman lannan määrään ja laatuun.

Lupamääräys 5: Vastineen ja 31.5.2002 toimitetun ympäristölupahakemuksen perusteella ympäristöluvan lupamääräyksessä 5 mainittu ulkoalue tarkoittaa perinnepiha-alueita.

Tältä osin on noudatettu ympäristölupaa.

Lupamääräys 7: Tarkastuksella 24.5.2024 on todettu, että ensimmäinen erä petopistiäisiä on tilattu toukokuun alussa. Pistiäisiä lisätään 2 viikon välein syyskuulle asti. Ekopyydyksiä (nesteansa) on sijoitettu eläinsuojan ulkoseinille. Eläinsuojassa on sisällä liimapaperinen karpäspyydyks. Todetaan, että karpästen torjuntaa on toteutettu monipuolisesti ja riittävässä laajuudessa suhteessa eläinmäärään.

Tarkastuksella 24.5.2024 todettiin, että eläinsuojan isosta pihattokarsinasta jaloittelutarhaan johtava ovi oli kiinni (lupamääräys nro 3). Jaloittelutarha oli tyhjillään. Lannat oli siirretty lantalaan ja tarha muutenkin siistitty. Tilalla ei havaittu häiritsevää eläinperäistä hajua pihalla eikä eläinsuojassa.

Todetaan, että eläinmäärät tilalla ovat olleet sellaiset, että lannan varastointi ja käsittely on pystytty tekemään voimassa olevan ympäristöluvan ehtoja noudattaen.

Lupamääräys 11: Toiminnanharjoittajalle on ilmoitettu 3.7.2024, että tilapäiset aidat ovat aivan kiinni Kirjurintien ja Vekkiläntien pientareissa. Aidat on kehoitettu siirtämään viivytyksestä viiden metrin päähän pientareista. Toiminnanharjoittaja on vastannut, että näitä alueita ei koskisi lupamääräys 11, koska ne ovat maisemanhoitoalueita.

Todetaan, että kyse on tilapäislaitumista huolimatta siitä, että ne ovat maisemanhoitoalueita. Näin ollen aitojen etäisyysvaatimusta on noudatettava Kirjurintien ja Vekkiläntien pientareilla.

Lupamääräys 13: Karitsasta tulee lammas kun se täyttää vuoden. Suomenlammas on hedelmällinen. Sille syntyy 2–4 karitsaa, ja pässit saavuttavat sukukypsyyden jo neljän kuukauden ikäisenä.

Todetaan, että lupamääräyksen 13 mukaan ulkoalueella voi olla yhtäaikaisesti korkeintaan kolme uuhta karitsoineen.

Vastineen liitteenä on kartta, mihin on merkitty peltorekisterissä olevat pellot, maisemanhoitosopimusalueet vuoteen 2028 asti sekä perinnepiha-alue (tilapäislaidun). Todetaan, että ympäristöluvan lupamääräyksessä 13 mainittu ulkoalue on vastineessa merkitty perinnepiha-alue. Muut ovat peltorekisterissä olevia peltoja.

Vaasan hallinto-oikeus toteaa päätöksessään 15.9.2003:
”Laidunnustarve määräytyy nurmen kasvun mukaan, joten se vaihtelee vuosittain. Tämän vuoksi ei ole perusteltua antaa tarkkoja aikamääräyksiä laiduntamisesta, vaan laidunnus on tarkoituksenmukaista sallia laidunnustarpeen mukaan.”

Muu rikkomus: Sääsuoja ja sen ovi Vekkiläntien puolelle: Sääsuojan liukuovi ei ole se ovi, mikä johtaa pihattokarsinasta jaloittelutarhaan. Näin ollen sen kiinnipitämisestä ei ole määrätty ympäristöluvassa. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että sääsuojaan eläimillä on aina vapaa kulku. Sääsuojana toiminutta tilaa ei ole merkitty alkuperäisessä ympäristölupahakemuksessa eläinsuojaksi. Tilassa ei ole tiivistä lattiaa.

Haitankärsijän vaatimus siitä, olisiko viranomaisen aika vaatia ympäristöluvan peruuttamista: Ympäristöluvan peruuttamisesta säädetään ympäristönsuojelulain (527/2014) 93 §:ssä. Sen mukaan ympäristölupa voidaan peruuttaa mm. jos lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus. Todetaan, että toiminnanharjoittajalle ei ole toistuvasti annettu kirjallisia huomautuksia vuosina 2019–2023. Näin ollen perusteita luvan peruuttamiselle ei tässä vaiheessa ole.

Oheismateriaali: Haittailmoitus 13.6.2024 ja 19.6.2024
Viestit haitankärsijän kanssa 28.6.2024
Toiminnanharjoittajan vastine 29.7.2024 ja 4.8.2024
Tarkastusmuistio 24.5.2024
Ilmoitus toiminnanharjoittajalle ja vastaus 3.7.2024

Lapsivaikutusten arviointi (Kvalt 60 §, 23.9.2019)
Päätöksen lapsivaikutukset: Ei

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Henna Pirhonen, p. 0403566433
Ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg, p. 0505640009

Esittelijä: Tekninen johtaja

Päätösehdotus: Ympäristölautakunta

1. päättää, että haittailmoituksessa esitetyt asiat eivät ole omiaan aiheuttamaan sellaista riskiä ympäristölle tai terveydelle, joka edellyttäisi toiminnan välitöntä keskeyttämistä ympäristönsuojelulain (527/2014) 181 §:ssä säädetyn mukaisesti; ja

2. päättää, että eläinsuojan toiminnassa on tapahtunut seuraavat rikkomukset, jotka on syytä oikaista ympäristönsuojelulain 175 §:n perusteella:

2.1. Lupamääräyksen 11 rikkominen: Kirjurintien ja Vekkiläntien varrella olevat lampaiden aitaukset tulee jatkossa sijoittaa vähintään viiden metrin päähän kyseisten teiden pientareista.

2.2. Vekkiläntien puolelle avautuvaan lampaiden sääsuojaan kertynyt kuivikelanta tulee poistaa 31.10.2024 mennessä. Mikäli tilaa jatkossa käytetään säänsuojana, tulee siitä poistaa lanta niin usein, että tilaan ei pääse muodostumaan kuivikepohjaa.

Käsittely kokouksessa:

Ympäristötarkastaja Mira Aalto oli läsnä kokouksessa esittelemässä asiaa ja poistui kokouksesta ennen tämän pykälän päätöksentekoa.

Päätös: Ympäristölautakunta

1. päättää, että haittailmoituksessa esitetyt asiat eivät ole omiaan aiheuttamaan sellaista riskiä ympäristölle tai terveydelle, joka edellyttäisi toiminnan välitöntä keskeyttämistä ympäristönsuojelulain (527/2014) 181 §:ssä säädetyn mukaisesti; ja

2. päättää, että eläinsuojan toiminnassa on tapahtunut seuraavat rikkomukset, jotka on syytä oikaista ympäristönsuojelulain 175 §:n perusteella:

2.1. Lupamääräyksen 11 rikkominen: Kirjurintien ja Vekkiläntien varrella olevat lampaiden aitaukset tulee jatkossa sijoittaa vähintään viiden metrin päähän kyseisten teiden pientareista kiinteistön 834-403-3-309 alueella.

2.2. Vekkiläntien puolelle avautuvaan lampaiden sääsuojaan kertynyt kuivikelanta tulee poistaa 31.10.2024 mennessä. Mikäli tilaa jatkossa käytetään säänsuojana, tulee siitä poistaa lanta niin usein, että tilaan ei pääse muodostumaan kuivikepohjaa